

til prins Hans, og hvis han døde, til dronningen. Først naar hun ogsaa var borte, skulde rigsraadet overtage slottet. Bergström mener, at dette er et udtryk for Christian II.s ønske om at tilrive sig en arvelig enevoldsmagt i Sverige. Men en sammenligning med danske forhold gør det klart, at man ikke kan lægge en saadan mening ind heri. Der kan i virkeligheden ikke føres noget bevis — ikke engang et sandsynlighedsbevis — for, at Christian II har stræbt efter et arveligt enevælde i Danmark eller Sverige.

Selvom der kan rejses en del indvendinger mod de to forfatters værker, og man ofte er uenig med dem i deres synspunkter eller stiller sig tvivlende overfor deres resultater, kan der ingen tvivl være om, at de to bøger betyder en værdifuld forøgelse af litteraturen vedrørende dette tidsrums historie. De to unge svenske historikere har bragt meget nyt materiale for dagens lys og har fremsat interessante og inciterende synspunkter, som sikkert vil sætte sine spor i den fremtidige udforskning af dette dramatiske kapitel i Nordens historie.

Johan Hvidtfeldt.

I Anledning af Hundredeaaret for det svenske Tronskifte 1844 har Alma Söderhjelm og Carl-Fredrik Palmstierna udgivet en Bog om Kong »Oscar I« (Stockholm 1944). Det er en vel-skreven, letlæselig Almenskildring uden »ingående detaljundersøknings«, mere »en konturteckning«, som Forfatterne siger, end en omfattende Redegørelse. Hovedvægten i Fremstillingen ligger iøvrigt paa det rent personlige; mere end de to Tredjedele af Værket drejer sig om Ungdomsaarene og Kronprinstiden, og de Forskydninger i Samfundsforhold og Erhvervsliv, som tidsmæssigt grupperer sig om Kongeskiftet, berøres kun ganske løseligt. Alt for meget nyt bringer Bogen da heller ikke, selv om utrykt Stof med heldige Hænder er føjet ind med. Ydre set har den hjemmepolitiske Udvikling under Oscar I altid været vel kendt, og Udenrigspolitikken er bleven udredet gennem en Række Disputatser fra de senere Aar, først og fremmest C. F. Palmstiernas egen, men ogsaa Haralds's, Löfgrens og Lundquists om Sverige-Norges Holdning til Tre-Aars-Krigen og Runebergs om Krim-Krigen; under disse Forhold bliver Palmstiernas Kapitler i Værket, væsentlig Spørgsmaalets politiske Side, gennemgaaende kendte, men iøvrigt dygtigt sammenstillede Ting.

Lidt anderledes er det ved første Øjekast med Alma Söderhjelm's Bidrag om den mere personlige Side af Kongens Liv, der former sig som en ganske fængslende psykologisk Undersøgelse. Men egentlig kommer hun ikke ud over C. A. Adlersparres Studie

fra 1861 i »Anteckningar om bortgångna samtida« II, og Spørgsmaalet er, om det er rigtigt, at hun i Fortsættelse af hans Opfattelse lægger Vægten paa de Træk, der udmærker Oscar I ikke som Regent, men som medborgare og människa. Sven Eriksson har nemlig i sin Disputats overbevisende paavist, hvordan det under Krim-Krigen er Kongen, der har Ledelsen af Udenrigspolitikken i sin Haand; det samme gælder sikkert ogsaa til andre Tider og paa andre Omraader.

Oscar I, der var en meget lidt meddelsom Mand, hører afgjort til den Herskertype, som Samtiden har svært ved at forstaa, i hvert Fald fattede Ständerforfatningens Sverige ikke en Monark, som nok var bestemt paa at hævde Regeringsformens »allenstyrande«, men ønskede at udøve det i Overensstemmelse med den offentlige Mening, saaledes som han nu opfattede den efter samvittighedsfuldt Studium af dens Udslag ikke alene i Aviserne. Han spurgte, som det rigtigt paapeges i Bogen, først og fremmest efter Grunden til Misnojen i de brede Lag og saa klart Forbindelsen mellem Fattigdom og Forbrydelse. Men alt dette rummer meget vide Udsyn. Forfatterne fremhæver, hvorledes den svenske Konservatisme dengang drog Paralleler mellem Tilstandene i 1840ernes Frankrig og deres Hjemland, og rent overfladisk betragtet kan der være noget af Louis Philippes juste milieu i Oscar I's skiftende politiske Indstilling, men socialt møder vi Napoleonismen inden det andet Kejserdømme, blot at de Samfundsforhold, han havde med at gøre, var andre end Louis Napoleons — Skole-, Hospitals- og Fængselsvæsen, Strafferetsreform og Drukkenskabsbekæmpelse. Palmstierna har fremdraget nogle overordentlig interessante Udtalelser af Kong Oscar om Statskuppet den 2. December 1851, men hans samfundsreformatoriske Tanker er voksede paa svensk Grund. Han har tilegnet sig dem, inden han har kunnet kende »Des idées napoléoniennes«. Ensartede Forudsætninger har haft ligeartede Følger. *Erik Møller.*

Det vilde være meget ønskeligt om danske historikere i højere grad beskæftigede sig med de tre gamle danske landskaber Skaane, Halland og Blekinges historie. Professor Fabricius' disputats: »Skaanes Overgang fra Danmark til Sverige« har haft altfor ringe følge. Derimod har den fine lundensiske historikerskole i denne retning ydet meget, men dens yngre generation synes, idet Lundskolen spreder sig højere op i Sverige, nu i noget højere grad at dyrke rigssvensk historie. Der er da al grund til at hilse med glæde, at dr. Bjørn Kornerup har taget de kirkelige forhold